

Лектира за пети разред основне школе

У ЗЕМЉИ СРЕБРНИХ БРЕЗА

Избор из ауторске књижевности за децу

МИРОСЛАВ АНТИЋ

ПРВА ЉУБАВ

1.

Наиђу тако дани.
Затрпају ти очи
као звездане кише.

Око носа се нека
шарена нежност исплете.

И ти станеш,
и не знаш
да ли си, ил' ниси више
оно обично дете,
оно безазлено дете.

Некакво зрно злата
почне у срцу да жуљи.

Стидљивост нека у теби
тихо се засмејуљи.

Наиђу тако дани.
Не препознајеш боје априла.

Не препознајеш своје руке.
Изгледају ти као крила.

ВЛАДИМИР АНДРИЋ

ДРАНГУЛИЈА

Таван крије старудије
по тавану дете рије,
тумба корпе и кутије
– тражи чудне дрангулије.

Тако копа, цуња, шњура,
кад пронађе викне – ура!
Из прашине дрангулија
као мало сунце сија.

На дну малог дечјег џепа
дрангулија светли лепа,
од ње нема већег блага,
добија се од ње снага.

Да се чува, трампи, крије
и сигурност да улије
– погодније ништа није
од чудесне дрангулије.

Паре нуде парајлије
од метала и хартије,
али ништа вредно није
једне личне дрангулије.

ДЕЈАН АЛЕКСИЋ

ЗНАТИЖЕЉА

Као мали, питањима
Стварао сам муке свима;
Знатижеља никад сита –
Све је могло да се пита.

Како птице јато сложе?
Да ли вода зна да дише?
И да ли из цвета може
Мириш да се измирише?

Где дрвету стоји стомак?
Како је откривен точак?
И зашто се квочкин момак
Зове певац, а не квочак?

Шта је авет, а шта неман?
Ко ли се не боји ноћу?
Заиста сам био спреман
Да упитам шта год хоћу.

Питања су била многа,
А ја знадох своја права.
Колико траје кад стонога
Почне да се запертлава?

АЛЕКСАНДАР ВУЧО

САН И ЈАВА ХРАБРОГ КОЧЕ

(одломци)

ЈЕДНЕ НОЋИ

Крај кревета, на сточићу,
Поред чигре самовије
И жирафе на точкићу,
Чудну слику Коча крије.

На њој чамац,
А у чамцу,
Усред буре, у кркљанцу,
Један самац
„Помоћ!”, виче –
То је мали Папуанац,
Главни јунак наше приче.

Једне ноћи, беше касно
И већ близу нови дан,
Учини се малом Кочи
Да у соби неко кмечи,
А затим је чуо јасно –
Да л’ на јави ил’ кроз сан? –
Ове судбоносне речи:
„Непознати храбри друже

**ДЕСАНКА
МАКСИМОВИЪ**

ЂАЧКО СРЦЕ

Имала сам колегу неког,
ценио је ђаке врло строго,
гонио их да редовно уче,
па га нису волели много!
Шта је сиромах могô!
Петицама није хтео
да купује љубав ђака,
подносио је да му дају
имена свакојака:
крокодил и аждаја,
тврдица и цепидлака.
Једанпут усред зиме
професор се стари разболи
и нови у разред дође
што није тражио име
свакога војсковође
ни годину свакога рата,
што је пуштао да свако
под клупом што хоће барата,
да гурка друга у раме,
да муве по прозору хвата,
док он тумачи можда
важну битку код Заме.
А ђаци почеше ипак

**БАЈКЕ
ГРОЗДАНЕ ОЛУЈИЋ**

ЗЕМЉА ВЕТРОВА¹

У време када је земља била још млада, а облаци се тек рађали, два моћна цара утркивала су се ко ће бити богатији и јачи, ко имати оно што онај други нема, ко бити цар царева!

– Ја сам цар царева! – узвикну Ферфелин онога дана кад царевина Ферфелина освану ограђена високим, стрмим зидом, уз који ни мачка не би успела да се попне.

– Ко каже? – као жива ватра плану цар Пелетин.

За кратко време и царевина Пелетина би ограђена још вишим, још стрмијим зидом. Једва би га птица прелетела. Такав је био тај зид! Цар, царица и три принцезе Пелетинке поцупкивале су од среће. Како и не би? То се у царству сматрало исто тако отменим као употреба сланог чаја и ношење жутих ципела.

– Шта сада каже Ферфелин? – поручи Пелетин супарнику по свом најумнијем дворанину. Али моћни Ферфелин рече само „хм, хм!”, а то нико није умео да протумачи.

Да се то разјасни, у Ферфелину би послат Савет мудраца, али цар и овога пута рече само „хм, хм!” и ућута.

Дуго и мрачно ћутао је Ферфелин, следила га Ферфелинка и три принца Ферфелина. Шта сада? Мрач-

¹ Бајке Гроздане Олујић дате су према издању: *Сабране бајке*, Учитељски факултет Универзитета у Београду, 2011.

**БАЈКЕ СТЕВАНА
РАИЧКОВИЋА**

БАЈКА О ЗРНУ ПЕСКА

На пустињски песак, који је лежао непомично, падали су ужарени зраци сунца. Свуда унаоколо, до у недоглед, владала је мукла тишина. Тако је то трајало данима и месецима, годинама и вековима.

Једно малено зрнце, које се налазило на површини пешчаних наслага, отпоче једног јутра, неким чудом, да мисли. У његовој сићушној глави ројиле су се велике слике о неком друкчијем и необичнијем животу. Пешчано зрнце је зажелело да се покрене из своје зажарене једноличности, да напусти ово досадно место са којег се није чуо ни шум, ни глас, нити се могло било шта, сем песка, видети.

Уто дуну пустињски ветар.

Један слој песка са површине покрену се из своје непомичности и полете кроз ваздух. У сивом пешчаном облаку, који је пловио над пустињом, налазило се и зрнце које мисли. У његовој сићушној глави први пут је ликовала мисао: „Почело је, најзад!”

После неколико часова ваздушне вожње, зрнце паде крај једне зелене оазе. Начуљило је свој сићушни слух и послушкивало весело клокотање извора. Дани и ноћи су постајали све занимљивији. У оазу су навраћали бедуини са камилама. Довикивали су се међу собом, а понекад и певали. О, колико је само тада било шума!

ШАРЕНЕ СТРАНЕ

САДРЖАЈ

ИЗБОР ИЗ АУТОРСКЕ ПОЕЗИЈЕ ЗА ДЕЦУ

Предговор.....	5
МИРОСЛАВ АНТИЋ	
Прва љубав.....	10
Тајна.....	22
Загонетка.....	24
Крила.....	26
Кад смо били велики.....	28
Чаролија.....	31
Шта да се сања.....	32
Досадна песма.....	34
Стара песма.....	37
Неповратна песма.....	38
Јуначка песма.....	41
Последња бајка.....	44
ВЛАДИМИР АНДРИЋ	
Дрангулија.....	48
Ја сам крив за све.....	50
Кобајаги.....	52
Тражим поштовање.....	54
ДЕЈАН АЛЕКСИЋ	
Знатижеља.....	56
Музеј кашика.....	58
Нежна песма о нежном ветру Дувољубу (одломци).....	60
АЛЕКСАНДАР ВУЧО	
Сан и јава храброг Коче (одломци).....	72
ДЕСАНКА МАКСИМОВИЋ	
Ђачко срце.....	92
Детињство.....	94

Над књигом бајки.....	96
Радуј се, радуј се, дете.....	98

УМЕСТО ПОГОВОРА

Питања за анализу и разумевање прочитаног.....	100
--	-----

ШАРЕНЕ СТРАНЕ

Змајеве дечје игре.....	104
Воли цео свет.....	105
Када човек нешто сам створи.....	106
Витрувијев човек.....	107

ИЗБОР ИЗ АУТОРСКЕ ПОЕЗИЈЕ

Предговор.....	111
----------------	-----

БАЈКЕ ГРОЗДАНЕ ОЛУЈИЋ

Земља ветрова.....	114
Златопрста.....	121
Звезданова тајна.....	127
Вилини лептири.....	137
Принц облака.....	143
Месечев цвет.....	151
Зачарани чичак.....	159

БАЈКЕ СТЕВАНА РАИЧКОВИЋА

Бајка о зрну песка.....	166
Бајка о човеку који је обишао земаљску куглу.....	169
Бајка о ветрићу.....	172
Бајка о галебу.....	175

УМЕСТО ПОГОВОРА

Питања за анализу и разумевање прочитаног.....	180
Припремамо се за малу матуру.....	182

ШАРЕНЕ СТРАНЕ

Патуљци.....	186
Планета Венера.....	187

Речник мање познатих речи.....	188
--------------------------------	-----